

України, головою Науково-експертної ради за фаховим напрямом «Фізика» відділення з питань науки Науково-методичної ради МОН України, головою фахової Ради з ліцензування та акредитації вищих закладів освіти України за природничими науками, членом президії наукових рад НАН України з ядерної фізики та фізики високих енергій, головою спеціалізованої ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій у галузі фізики ядра та елементарних частинок і фізики плазми, головним

редактором Вісника Харківського університету (Серія: «Ядра, частинки, поля»), членом редколегії «Українського фізичного журналу».

Плідна наукова діяльність І.І. Залюбовського відзначена орденом «За заслуги» всіх трьох ступенів, двома орденами Трудового Червоного Прапора та медалями.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Іллю Івановича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, невичерпної енергії та нових творчих здобутків.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.М. КАВСАНА

17 червня виповнилося 70 років відомому вченому в галузі молекулярної біології членові-кореспондентові НАН України Вадимові Мусійовичу Кавсану.

В.М. Кавсан закінчив Київський медичний інститут (1964 р.). У 1981 р. очолив лабораторію, а в 1983 р. — відділ біосинтезу нуклеїнових кислот Інституту молекулярної біології і генетики НАН України. У 1995 р. його обрано членом-кореспондентом Національної академії наук України.

Вадим Мусійович — один із фундаторів досліджень з молекулярної біології та біотехнології на теренах колишнього СРСР. Коло його наукових інтересів охоплює організацію та структуру евкаріотичних генів, онкогенетику, молекулярну нейроонкологію. Ученому належить низка фундаментальних досягнень у галузі молекулярної біології, генної інженерії та онковірусології. Зокрема, він:

- уперше в Радянському Союзі здійснив синтез евкаріотичного гена;
- разом із Г.П. Георгієвим довів неоднозначність меж транскрипції генів евкаріотів;

- дослідив та синтезував глобінові транскриптони;
- визначив будову генів інсулінової суперродини;
- схарактеризував регуляторні ділянки інсулінових генів риб і створив зручну модель для вивчення цих генів у вищих організмів;
- визначив організацію та будову онкогенів і геномів деяких ретровірусів;
- з'ясував механізми адаптації ретровірусів до неспецифічних хазяїв.

Головний напрям нинішніх досліджень В.М.Кавсана та його наукової команди — визначення генів, причетних до виникнення і розвитку гліальних пухлин головного мозку. За допомогою методів так званої «експресійної генетики», новітніх підходів, пов'язаних із використанням віртуальних баз даних, знайдено кілька генів, які активуються або інактивуються в гліальних пухлинах. Для гена *NC gp-39*, який кодує хрящовий глікопротеїн із невідомою функцією, виявлено активацію

виключно на останніх, найбільш злоякісних стадіях розвитку гліальних пухлин. Ці дані мають неабияке значення для розроблення допоміжних методів діагностики пухлин. Також виявлено інактивацію в пухлинах головного мозку потенційного супресорного гена TSC-22. Установлено факт зниження експресії всіх мітохондріальних генів у гліобластомі людини, найбільш злоякісній гліальній пухлині. Це може бути спричинено зниженням транскрипційної активності мітохондріального генома або підвищенням інтенсивності мутацій ДНК.

Учений — автор більше як 200 наукових праць. Його роботи опубліковано в провідних американських та міжнародних часописах.

За дослідження в галузі зворотної транскрипції і ферментативного синтезу генів Вадим Мусійович (у складі авторського колективу, який очолював академік В.А. Енгельгардт) удостоєний звання лауреата Державної премії СРСР у галузі науки і техніки (1979). Його також нагороджено медаллю «За трудову доблесть» (1981), відзначено нагородою Міжнародного антиракового союзу UICC (1994). В.М. Кавсан — член організації «Геном людини» (HUGO), Європейської асоціації досліджень раку (EACR), Американської асоціації поширення наукових знань (AAAS) тощо.

Наукова громадськість, колеги та друзі щиро вітають Вадима Мусійовича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, щастя і нових творчих звершень.